

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 38/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. februára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť D. Z., K. N. M., zastúpenej advokátom Mgr. B. S., S., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 52/03 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. Z. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. októbra 2008 doručená sťažnosť D. Z., K. N. M. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. B. S., S. Sťažovateľka sťažnosťou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 52/03.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 10. apríla 2003 na okresnom súde návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Konanie je na okresnom súde vedené pod sp. zn. 12 C 52/03.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Okresný súd v Čadci napriek tomu, uznesením zo dňa 30. 10. 2003, t. j. rozhodnutím vydaným po 6 mesiacoch a 20 dňoch nečinnosti súdu, vyzval sťažovateľa na odstránenie údajných väd podania. Na to sťažovateľ reagoval podaním, v ktorom súdu ozrejmil, že nemôže presne špecifikovať označenie všetkých hnutelných vecí zahrnutých do masy BSM a určiť ich hodnotu, pretože sa v určitých prípadoch jednalo o podomácky vyrobené veci a z tohto dôvodu ani nemôže pripojiť listinné dôkazy na ich presnejšiu identifikáciu. Okresný súd v Čadci uznesením zo dňa 31. 5. 2004, t. j. rozhodnutím vydaným po 13 mesiacoch a 21 dňoch od začatia konania podanie odmietol pre jeho údajné vady. Sťažovateľ dňa 12. 7. 2004 podal odvolanie proti predmetnému uzneseniu Okresného súdu v Čadci, na čo Krajský súd v Žiline uznesením zo dňa 10. 9. 2004 č. k. 23 Co 362/04 toto uznesenie zrušil z dôvodu, že v preskúmvanej veci neboli splnené podmienky pre postup v zmysle §43 ods. 2 O. s. p., keď okresným súdom vytýkané vady neboli prekážkou prejednaní vecí. Nič nebránilo, aby v priebehu konania bola v súčinnosti s oboma účastníkmi zistená nadobúdacia hodnota vecí, prípadne taká identifikácia vecí, ktorá by zabránila ich zameneniu s porovnateľnými vecami rovnakého druhu.

Až následne bola sťažovateľovi Okresným súdom v Čadci listom zo dňa 15. 2. 2005 zaslaná výzva na vyjadrenie k pripojenému vyjadreniu žalovaného, t. j. po 22 mesiacoch a 5 dňoch od začatia konania. Prvé pojednávanie vo veci bolo súdom vytýčené na deň 15. 4. 2005, t. j. 2 roky a 5 dní po začatí konania, toto sa však neuskutočnilo z dôvodov na strane žalovaného, ktorý sa bez ospravedlnenia na tento termín pojednávania nedostavil. Následne bolo vykonané dňa 10. 6. 2005 úvodné pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na neurčito i z dôvodu, že právny zástupca sťažovateľa navrhol vo veci znalecké dokazovanie. Súd uznesením zo dňa 18. 8. 2005 vo veci nariadil znalecké dokazovanie na určenie ceny nehnuteľnosti - bytu patriaceho do BSM účastníkov konania. Znalecký posudok vo veci bol znalcom vypracovaný až dňa 7. 12. 2007, t. j. po 4 rokoch a takmer 8 mesiacoch po začatí konania. V období od vydania uznesenia, ktorým bolo nariadené znalecké dokazovanie do

vypracovania znaleckého posudku, t. j. za 2 roky a takmer 4 mesiace súd okrem procesných rozhodnutí nevykonal vo veci samej žiadny úkon.

Posledné pojednávanie vo veci bolo nariadené súdom na deň 5. 9. 2008, t. j. 9 mesiacov po vypracovaní znaleckého posudku a až takmer po 5 rokoch a 5 mesiacoch po začatí konania. Vo veci bol dňa 8. 9. 2008 vyhlásený rozsudok, proti ktorému žalobkyňa - sťažovateľka podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie.“

Podľa sťažovateľky „Okresný súd v Čadci svojou nekompetentnosťou a nečinnosťou v konaní porušil Ústavou dané základné právo sťažovateľa na rýchlu a účinnú súdnu a inú právnu ochranu vyplývajúce z cit. ust. čl. 48 ods. 2 Ústavy SR ako aj ust. § 6 O. s. p.“.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol o jej sťažnosti týmto nálezom:

„Základné právo D. Z., rod. K., nar..., trvale bytom..., K. N. M., na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Čadci v konaní vedenom pod č. k. 12C 52/2003 bolo porušené.

D. Z., rod. K., nar..., trvale bytom..., K. N. M., sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 700.000,- Sk (slovom sedemstotísíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Čadci povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd v Čadci je povinný zaplatiť D. Z., rod. K., nar..., trvalé bytom..., K. N. M., náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 23.680,- Sk na účet advokáta Mgr. B. S., vedený vo V., a. s., pobočka Ž., č. účtu... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu je tiež posúdiť, či tento nie je zjavne neopodstatnený. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 52/03.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že súdne konanie začalo 10. apríla 2003. Okresný súd vo veci rozhodol na pojednávaní uskutočnenom 8. septembra 2008. Dňa 5. decembra 2008

okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní proti prvostupňovému rozsudku.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

V konaní o sťažnosti vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nečinnosťou všeobecného súdu považuje ústavný súd za účinný prostriedok nápravy namietaného protiprávneho stavu, ktorý má sťažovateľka k dispozícii pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prieťahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach (§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1) zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prieťahov a ustanovuje za také prieťahy aj disciplinárnu zodpovednosť (§ 116 a § 118).

Účelom sťažnosti proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa zákona o súdoch nie je potvrdenie stavu, ktorý nie je v súlade s právom zaručeným čl. 48 ods. 2 ústavy, ale poskytnutie príležitosti súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou (m. m. II. ÚS 64/97, I. ÚS 20/05). Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľka preukáže, že účinne využila označený právny prostriedok nápravy podľa zákona o súdoch, alebo ak preukáže, že túto podmienku nesplnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd na okresnom súde zistil, že sťažovateľka písomnú sťažnosť podľa § 62 ods. 1 a nasl. zákona o súdoch predsedovi okresného súdu nepodala.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti neuvádza žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nevyužila účinný právny prostriedok nápravy proti nečinnosti okresného súdu, a takéto dôvody nezistil ani ústavný súd.

Ústavný súd postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 52/03 už raz skúmal, a to na základe sťažnosti podanej 8. júna 2007 J. Z., ktorý je v konaní o vyporiadanie BSM odporcom. O jeho sťažnosti rozhodol uznesením sp. zn. I. ÚS 194/07 z 18. októbra 2007, ktorým sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, keď dospel k záveru, že „v konaní okresného súdu zatiaľ nedošlo k zbytočným prierahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V konaní na okresnom súde sa vo veci urobili procesné úkony vyvolané návrhmi účastníkov konania bez zbytočných prierahov, okresný súd konal priebežne, čo vylučuje záver, že v konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov.“.

Od uvedeného rozhodnutia ústavného súdu bol vo veci vypracovaný znalecký posudok a okresný súd meritórne rozhodol na pojednávaní konanom 8. septembra 2008. Na rozhodnutie o odvolaní bol spis predložený krajskému súdu 5. decembra 2008.

Predmetom sporu je návrh na vyporiadanie BSM, ktorého skutkovú stránku ústavný súd obvykle posudzuje ako zložitú s prihliadnutím na predmet konania, pretože pri vyporiadaní BSM treba zohľadniť časté protikladné stanoviská a úkony účastníkov konania (napr. rozhodnutia III. ÚS 298/04, III. ÚS 97/05, III. ÚS 192/05) a v týchto veciach je v zásade potrebné vykonať znalecké dokazovanie.

Napadnuté konanie ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu trvalo 5 rokov a 6 mesiacov. Podstatnú časť z uvedeného obdobia od začatia konania okresného súdu 4. apríla 2003 do 22. augusta 2007 ústavný súd podrobne preskúmal v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 194/07, pričom priet'ahy v konaní zistené neboli.

Vzhľadom na uvedené, hlavne na skutočnosť, že sťažovateľka nepodala na priet'ahy v konaní sťažnosť predsedovi okresného súdu, ústavný súd nepovažuje za potrebné podrobne preskúmať postup okresného súdu v období od 22. augusta 2007 do súčasnosti. Ani prípadne zistené priet'ahy v konaní v tak krátkom časovom období v spojitosti s doterajšou dĺžkou konania by nemohli byť hodnotené ako okolnosti odôvodňujúce upustenie od požiadavky, aby sťažovateľka podala sťažnosť na priet'ahy v konaní predsedovi súdu skôr, než si uplatní svoje právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov na ústavnom súde.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti konštatoval, že sťažovateľka nevyužila pred podaním sťažnosti ústavnému súdu účinný právny prostriedok nápravy proti nečinnosti okresného súdu a nepreukázala ani to, že uvedenú podmienku nespĺnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pričom existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodit' ani z obsahu sťažnosti. Uvedené skutočnosti zakladajú dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľky pre jej neprípustnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Na záver považuje ústavný súd za potrebné poukázať na to, že sťažovateľka podala sťažnosť ústavnému súdu až po podaní odvolania proti rozsudku okresného súdu. Sťažovateľka namietala priet'ahy v konaní vedenom okresným súdom, ktorý v čase podania sťažnosti už v merite veci nekonal. Z uvedeného dôvodu už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvňovať priebeh namietaného konania ani spôsobovať priet'ahy v ňom (m. m. IV. ÚS 219/03, II. ÚS 24/06, IV. ÚS 46/07), a preto je tu daný aj dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Ústavný súd poznamenáva, že spis bol na rozhodnutie o odvolaní predložený krajskému súdu 5. decembra 2008, teda iba 3 mesiace po vyhlásení rozsudku.

Z uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, ako aj pre jej neprípustnosť.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. februára 2009